

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра історії та культури української мови

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи,
проф. Гаврилюк С. В. _____
«__» _____ 20__ р.

ПОРІВНЯЛЬНА ГРАМАТИКА СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ

РОБОЧА ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки магістра

напряму 8.02030301 «Філологія (Українська мова та література)»

Робоча програма навчальної дисципліни «Порівняльна граматики слов'янських мов» для студентів напряму підготовки 8.02030301 «Філологія (Українська мова та література)».

«___» _____ 20__ р. – ___ с.

Розробник: Павленко Л.П., кандидат філологічних наук, доцент кафедри історії та культури української мови

Рецензент: Колтуцька П.А. кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янської філології

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри історії та культури української мови.

Протокол № 12 від 22 травня 2013 р.

Завідувач кафедри:

С. К. Богдан

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією Інституту філології та журналістики.

Протокол № 9 від 17 червня 2013 р.

Голова науково-методичної комісії інституту

Р. С. Зінчук

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету.

Протокол № ___ від «___» _____ 20__ р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів: 4</p> <p>Модулів: 2.</p> <p>Змістових модулів: 3.</p> <p>ІНДЗ: є.</p> <p>Загальна кількість годин: 144</p> <p>Тижневих годин – аудиторних: 2, самостійної роботи: 3 індивідуальної роботи: 3</p>	<p>Галузь знань 0203 «Гуманітарні науки»</p> <p>Напрямок підготовки 8.02030301 «Філологія (Українська мова та література)»</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр»</p>	<p>Денна форма навчання.</p> <p>Нормативна.</p> <p>Рік підготовки: 1.</p> <p>Семестр: 2.</p> <p>Лекції: 24 год.</p> <p>Практичні заняття: 12 год.</p> <p>Самостійна робота: 54 год.</p> <p>Індивідуальна робота: 54 год.</p> <p>Форма контролю: екзамен.</p>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Освітньо-професійною програмою підготовки магістра філології, викладача української мови і літератури та зарубіжної літератури курс порівняльної граматики слов'янських мов передбачено як навчальну й наукову дисципліну, яка подає ґрунтовний порівняльний аналіз мов слов'янського світу.

Структурно цей курс органічно поєднує кілька тематичних блоків: з'ясування генетичної спільності слов'янських мов, визначення найдавніших, праслов'янських коренів слов'янських мов, докладна характеристика фонетичної, лексико-фразеологічної і граматичної будови слов'янських мов.

Вивчаючи графічну, звукову, лексико-фразеологічну систему та граматичну структуру слов'янських мов, студенти пізнають основні мовні закони, що визначали розвиток праслов'янської мови, а згодом і окремих слов'янських мов, пізнають спільні й відмінні риси їх будови. У такий спосіб готується надійний ґрунт для усвідомлення місця української мови у слов'янському й загальноєвропейському контексті.

Вивчаючи курс «Порівняльної граматики слов'янських мов», студенти **повинні знати:**

- особливості спільнослов'янської мови як генетичного джерела всіх слов'янських мов ;
- специфіку графіки й орфографії слов'янських мов; особливості фонетичної будови слов'янських мов (спільне і відмінне), спільні і специфічні особливості лексики і фразеології, морфологічної й синтаксичної будови слов'янських мов, їх стилістичної організації.

вміти:

- оперувати основною історико-лінгвістичною термінологією;
- володіти літературномовними орфоепічними навичками відтворення слов'янських текстів, аналізувати фонетичні особливості слов'янських мов, усвідомлювати їх спільні й специфічні риси в галузі лексики, фразеології, морфології, синтаксису, стилістики.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ

Тема 1. Вступ. Порівняльна граматика слов'янських мов як наукова й навчальна дисципліна.

Порівняльна граматика слов'янських мов як наукова дисципліна. Предмет, завдання і значення курсу. Порівняльно-історичний метод: основні поняття і завдання. Виникнення і розвиток порівняльно-історичного мовознавства. Історія наукового вивчення слов'янських мов. Стан і проблеми сучасного розвитку слов'янського мовознавства. Роль вітчизняної філологічної науки в розв'язанні проблем порівняльно-історичного слов'янського мовознавства.

Тема 2. Праслов'янська мова – генетична основа мов слов'янського світу

Генетична й типологічна спорідненість слов'янських мов, загальна характеристика їх розвитку. Праслов'янська мова: основні фонетичні й граматичні характеристики. Праслов'янська спадщина. Загальні відомості про сучасні слов'янські мови. Розвиток лексичних, фонетичних і граматичних спільнослов'янських форм у слов'янських мовах.

Змістовий модуль 2. Особливості графіки та звукової системи слов'янських мов.

Тема 1. Графіка. Орфографія

Загальний огляд графіки слов'янських мов. Алфавіти слов'янських мов (на кириличній та латинській основі). Специфіка алфавітів сучасних слов'янських мов.

Особливості орфографії сучасних слов'янських мов.

Тема 2. Фонетика

Загальні відомості про фонологічну систему слов'янських мов. Формування системи вокалізму і консонантизму слов'янських мов на праслов'янській основі. Порівняльний фонологічний і фонетичний аналіз вокалізму слов'янських мов. Порівняльний фонологічний і фонетичний аналіз консонантизму слов'янських мов. Порівняльний огляд (з історичними поясненнями) найголовніших фонетичних явищ у системі голосних і приголосних.

Характеристика основних орфоепічних особливостей слов'янських мов.

Особливості складоподілу у слов'янських мовах.

Характеристика основних акцентуаційних закономірностей слов'янських мов.

Змістовий модуль 3. Лексико-фразеологічна характеристика слов'янських мов. Словотвірна, морфемна й граматична будова слов'янських мов. Стилiстичні засоби слов'янського словотвору.

Тема 1. Лексика. Фразеологія

Слово як структурна одиниця мови. Слово в його системних зв'язках. Порівняльна характеристика лексики слов'янських мов за походженням. Спільнослов'янська лексика (спільний праслов'янський лексичний фонд). Специфічна лексика слов'янських мов. Лексичні запозичення в слов'янських мовах. Слов'янська лексика за сферою її вживання і стилістичним забарвленням.

Порівняльна характеристика слов'янської фразеології. Спільне і відмінне у фразеологічному фонді слов'янських мов.

Тема 2. Морфеміка. Словотвір

Будова слова у слов'янських мовах. Продуктивні, малопродуктивні й непродуктивні афікси у слов'янських мовах. Регулярні й нерегулярні афікси.

Порівняльна характеристика способів словотворення в слов'янських мовах.

Тема 3. Граматика. Морфологія

Основні риси морфологічної будови слов'янських мов. Спільність засобів вираження граматичних значень та специфіка граматичних значень і граматичних форм.

Граматичні характеристики повнозначних і службових частин мови в слов'янських мовах.

Тема 4. Граматика. Синтаксис

Генетична спільність синтаксичної будови слов'янських мов. Синтаксичні особливості словосполучень у слов'янських мовах (спільне і відмінне).

Характеристика синтаксичної організації простих і складних речень у слов'янських мовах (спільне і відмінне).

Тема 5. Стилiстика

Стилiстичні засоби слов'янських мов (різні структурні рівні).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лекц.	Практ.	Інд.	Сам.
Змістовий модуль 1. Вступ					
Тема 1. Порівняльна граматики слов'янських мов як наукова й навчальна дисципліна	21	4	1	8	8
Тема 2. Праслов'янська мова—генетична основа мов слов'янського світу	21	4	1	8	8
Разом за змістовим модулем 1	42	8	2	16	16
Змістовий модуль 2. Особливості графіки та звукової системи слов'янських мов.					
Тема 1. Графіка. Орфографія	22	4	2	8	8
Тема 2. Фонетика	22	4	2	8	8
Разом за змістовим модулем 2	44	8	4	16	16
Змістовий модуль 3. Лексико-фразеологічна характеристика слов'янських мов. Словотвірна, морфемна й граматична будова слов'янських мов.					
Тема 1. Лексика. Фразеологія.	28	4	4	10	10
Тема 2. Морфеміка. Словотвір	8		–	4	4
Тема 3. Граматики. Морфологія	14	4	2	4	4
Тема 4. Граматики. Синтаксис	4		–	2	2
Тема 5. Стилїстика	4		–	2	2
Разом за змістовим модулем 3	58	8	6	22	22
Усього годин	144	24	12	54	54

5. Теми практичних занять

№ з/п	Тема, питання для обговорення	Кількість годин
1	Вступ. Порівняльно-історичний метод: основні поняття і завдання. Виникнення і розвиток порівняльно-історичного мовознавства. Історія наукового вивчення слов'янських мов. Генетична й типологічна спорідненість слов'янських мов, загальна характеристика їх розвитку. Загальні відомості про	1

	сучасні слов'янські мови.	
2	Праслов'янська мова–генетична основа мов слов'янського світу. Основні фонетичні й граматичні характеристики праслов'янської мови . Праслов'янська спадщина.	1
3	Особливості графіки й орфографії слов'янських мов Латиниця і кирилиця – основа алфавітів слов'янських мов. Особливості графіки слов'янських мов. Специфічні риси орфографії слов'янських мов.	2
4	Фонетика. Праслов'янська спадщина у фонетичній будові слов'янських мов. Спільне й відмінне у фонетичній будові слов'янських мов. Порівняльний аналіз вокалізму і консонантизму, специфічні фонетичні явища слов'янських мов. Особливості складоподілу й наголошування. Загальний огляд специфіки орфографічних принципів слов'янських мов.	2
5	Лексика і фразеологія. Спільна основа лексики слов'янських мов. Порівняльна характеристика лексики слов'янських мов за походженням. Лексичні запозичення в слов'янських мовах. Специфіка лексики окремих слов'янських мов, її диференціація за вживанням і стилістичним забарвленням. Порівняльна характеристика слов'янської фразеології.	4
6	Граматика. Морфологія. Основні риси морфологічної будови слов'янських мов. Спільність засобів вираження граматичних значень та специфіка граматичних значень і граматичних форм. Граматичні характеристики повнозначних і службових частин мови в слов'янських мовах.	2
	Разом	12 год

6. Самостійна робота

Самостійна робота студентів включає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, вивчення окремих питань, що не були розглянуті в курсі лекцій, підготовку до практичних занять, яка передбачає, зокрема, виконання системи вправ практичного характеру.

Ефективність самостійної роботи студента викладач виявляє на практичних заняттях, під час тематичного тестування і відбиває в загальній оцінці за тему.

Теми, які повністю винесено на самостійне опрацювання, подані окремо і стосуються проблем усіх модулів.

Зміст самостійної роботи студентів

№ з/п	Тема, зміст роботи	Кількість годин
1	Вступ. Укласти бібліографію до питань практичного заняття. Прорецензувати монографію О.Царука «Українська мова серед інших слов'янських мов: Етнологічні та граматичні параметри». Підготувати реферати з проблем вступної частини курсу з укладанням бібліографії (на вибір студента).	8
2	Праслов'янська мова–генетична основа мов слов'янського світу. Назвати основні фонетичні й граматичні характеристики праслов'янської мови. Навести приклади.	8
3	Графіка й орфографія слов'янських мов. Укласти порівняльну таблицю графіки слов'янських мов за зразками пропонувані у списку літератури посібників (№№1, 2). Порівняти тексти, проаналізувати специфіку графіки болгарської, чеської, польської, східнослов'янських мов.	8
4	Фонетика. Прочитати запропоновані тексти чеською й болгарською мовами відповідно до норм орфоєпії. Зробити висновки про специфіку звукової будови цих мов. Систематизувати теоретичний та ілюстративний матеріал про спільне і відмінне в системі вокалізму й консонантизму слов'янських мов .	8
5	Лексика і фразеологія. Записати лексеми до розмовної теми «В бібліотеці». Дібрати по 20 слів специфічних лексем з 4 різних слов'янських мов. Із посібника М.А.Кондрашова виписати по 10 специфічних фразеологізмів з 4 різних слов'янських мов. Укласти фрагмент українсько-болгарсько-чеського розмовника (тема на вибір, наприклад, «В бібліотеці») .	10
6.	Морфеміка. Словотвір. За словниками слов'янських мов простежити за словотвірною і морфемною структурою болгарської й чеської мов. Порівняти з українською мовою.	4
7.	Морфологія. Проаналізувати запропоновані тексти з погляду граматичних характеристик (на матеріалі болгарської, чеської, польської і східнослов'янських мов). Провідмінити по 2 слова болгарської, чеської й польської мов. На матеріалі текстів цих мов (тексти на вибір) проаналізувати способи вираження граматичних значень.	4

през целия свой дълг и самотен ден. Обръчът пак се изхлузи от мокрите дъги. Момичетата безпомощно се спогледаха, готови да побягнат или да заплачат. И в тоя миг над белия двор разнесе гласът на старицата.

(Лиляна Михайлова. Грехът на малтица. Роман)

Переклад

Дівчина крутила корбу обома руками. Під товстими синіми панчохами її ноги набрякли, від різких рухів хустка розмоталася, готова впасти назад, і через тонку сорочку окреслилися її пружні груди.

Стара жінка, чиєю невісткою вона була вже рік, дивилася на неї досвідченим поглядом і зрозуміла, що треба підійти ближче. Зашарівшись від її погляду і від того, що немає вільної руки аби зав'язати хустку, дівчина закрутила корбу ще сильніше. Відро відразу вискочило, з'явилося поверх корби і стукнуло металевою дугою об криницю. Вода хлюпнула. Одна дуга відлетіла, покотилася і зупинилася в снігу. Дівчина помітила й відразу, але спершу застебнула свою кофтинку. Навіть з висоти вікна жінка побачила, як її кругле, ще дитяче обличчя злякано зблідло, тільки посередині на її щоках, наче квіти зацвіли, залишилося дві червоні плями. Страх її прикрасив. Якби не було тут старухи, вона б відчинила вікно і сказала, що ця дуга часто падає і нічого, що вона впала і сьогодні. З'єднуючи одне з іншим, дівчина даремно мучилась, намагаючись закріпити зверху слизьку дугу на відро, вона зашарілася від старання і лише поглядала в бік дому. Від страху стала ще більше схожа на дитину. Жінка посміхнулася. Після тривожної ночі думок про те, що треба шукати прихисток і як його знайти – вона згадала, як будучи дітьми, вони пекли тоненькі млинці і каталися на конях. Ці думки допомагали їй згаяти свій довгий самотній день. Дуга знову зіскочила з мокрого відра. Дівчина безпомічно обернулася, готова втекти або заплакати. І в цю мить над порожнім подвір'ям рознісся голос старої...

Бурята ме завари още в първите километри. Беше позакъсняла септемврийска буря, но пълна с грохот и трясъци. Върху предното стъкло се заизливаха такива потоци вода, че се принудих да спра. Отбих внимателно колата на червеникавия банкет и угасих мотора. Дъждът все тъй плющеше, трясъците следваха един след друг. Познавах тия бури в кънтящото искърско дефиле, някога ги обичах. И все пак бях направил дабре, че спрях. По асфалта течеше като река черна искряща вода, която от време на време блясваше с мъртвото отражение на мълниците. Оттатък асфалта, без никаква преграда, идваше червената, дъхаща на изпареияпропаст. От мястото си не виждах нейното дъно, но бях сигурен, че там колата ми не би изглеждала по-голяма от детска играчка.

(Павел Вежинов. Одногo осіннього дня на шосе)

Переклад

Буря застала мене вже на перших кілометрах. Це була, очевидно, одна з тих запізніх вересневих бур, але розпочалася вона із сильним гуркотом і тріском. Передньо скло кабінки заливали такі потоки води, що довелося зупинитись. Я обережно відвів машину на узбіччя і вимкнув мотор. Дощ лив так само сильно, розряди грому лунали безперервно, один за іншим. В Іскірській ущелині я одного разу потрапив в таку ж грозу, і мені це навіть сподобалось. Хоча цього разу я добре зробив, що зупинився: асфальтом, ніби річка, линув чорний бурхливий потік, в якому час від часу відбивалися мертвотні спалахи блискавок. Поряд, майже одразу за асфальтом, нічим від нього не відокремлена, потягнулася, дихаючи випарами, безодня. Зі свого місця я не бачив, наскільки вона глибока, але не було сумнівів, що моя машина, якби опинилася на дні, виглядала б як дитяча іграшка.

Чеська мова

Okolo lesa pole lán,
Hoj, jede, jede z lesa pán,
Na vraném bujném jede koni,
Vesele podkovičky zvoní,
Jede sám a sám.
A před chalupou s koně hop!
A na chalupou: klop, klop, klop!
“Hola hej! Otevřte mi dveře,
Zbludil jsem při lovení zvěře,
Dejte vody pít!”

Vyšla divčina jako květ,
Nevidět také krásy svět;
Přinesla vody ze studnice,
Stydlivě sedla u přeslice,
Predla, predla len.

Pán stojí, nevěda, co chtěl,
Své velké žisně zapomněl;
Diví se tenké, rovné niti,
Nemůže oči odvrátiti
S pěkné přadlení.
“Svobodna-li jest ruka tvá,
Ty musis býti žena má!”

(Карел Яромир Ербен. Золота прядка)

Переклад
*Біля лісу велике поле
Ой, їде, їде з лісу пан
На вороному, буйному коні,
Весело підківочки дзвенять,
Їде собі сам.
І перед хатиноюз коня гоп!
І в хатину стук, стук, стук!
«Гей! Відчиніть мені двері,
Заблукав, полюючи на звіра,
Дайте напиться води!»*

*Вийшла дівчина як квітка,
Не бачив такої краси світ;
Принесла води з криниці,
Засоромившись, сіла коло прядки,
Пряла, пряла льон.*

*Пан стоїть, не знає, що хотів,
Своє довге життя забув;*

*Дивиться на тонкі, рівні нитки,
Не може очей відірвати
Від вродливої прядильниці.
«Чи ж вільна рука твоя,
Ти мусиш бути моєю дружиною!»*

Словацька мова
CIGÁŇ ČERTA OŠIALIL

Prišiel čert k babe, aby mu dala ject', že už dobre od hladu kopytá nevytrčí. Ona dala mu vajce. Ale keď ho prehtol, nastrašila ho, že to vajce bolo zaviazané, a tak aby hotovil sa že zl'ahne a bude mať chlapca. Nastráchaný čert pribehol k Cigáňovi do pol'a, kde tento svine pásol. Prosil ho, aby mu nejak spomohol.

“Oj, vd'ačne ti spomôžem, – hovorí Cigáň, – len si l'ahni horeznačky”.

Čert si l'ahol a ten pl'ask ho vatrál'om po bruchu, že ho hned' vo dve hubky skrčilo od toho úderu a zjajknút' mu ani nedalo, čo mu hrdlo zatislo. Vtom ale vyskočil z blízkeho krovia tým plaskom naplašeny zajac a utekal pol'om do hory/ Cigáň ukazuje ho čertovi:

“Či vidíš, tamto zaberá tvoj chlapec; toho viac nemáš čo obávať sa, že by vrátil sa ti”.

Переклад

ЯК ЦИГАН ЧОРТА ОБДУРИВ

Прийшов чорт до баби, щоб та дала йому поїсти, бо від голоду він уже й копита не випустить. Баба дала йому яйце. Коли ж він проковтнув його, баба, щоб налякати чорта, сказала, що яйце мало зародок і що хай він готується до того, що завагітніє і матиме хлоп'я. Наляканий чорт побіг до цигана на поле, де той пас свині і попросив його допомогти.

«Ой, охоче допоможу, – каже циган, – лягай навznak».

Чорт ліг, а циган вдарив його коцюбою по животі так, що ой аж скорчився від цього удару, та навіть йойкнути не міг, так у нього горло затисло. Тут з ближніх кущів вискочив переляканий отим шумом заєць і побіг полем до лісу. Циган вказав на нього чортіві:

«Бачиш, ото забирається геть твій хлопець. Вже можеш не боятися, він не повернеться».

Верхньолужицька мова

JANK A HANKA

(Bajka ludova)

Běštaj pak něhdy nan a mać, a měječtaj jara wulku čriódu džěci. A nan dóndže do města, a kupi běrtl hrochu a da kóždemu džěsću po hróšatku, ale Jankej a Hancy pobrachny. Tohodla jara płačaštaj. Nan pak r jekny: “Mjelčtaj a njeplačtaj, póndu do lěsa drjewo rubać a wój póndžetaj sodu do jahodkow”. Nan wza kulušk a mandlušć sobu a powěsny jej na štom. Jankej a Hancy rjekny: “Džitaj přeco a šćipataj sebi! Doniž drjewko rubam, móžetaj jahodki šćipać”. Wětr pak z kulušćom a mandlušćom klepaše a džěsci sebi přeco mysleštaj, zo nan drjewko ruba, a šćipaštaj přeco jahodki.

Переклад

ЯНК І ГАНКА

(Народна казка)

Жили одного разу батько й мати, і було в них дуже багато дітей. Ось пішов батько до міста й купив чвертку гороху. Дав він кожній дитині по горошині, а Янкові й Ганці не вистачило. Тому вони дуже плакали. Батько ж сказав: «Мовчіть і не плачте, я

пiду в лiс рубати дрoвa, а ви пiдете зi мною по ягоди». Батько взяв валок i скалку i повiсив iх на дерево. А Янкови й Ганци сказав: «Ну, йдiть i збирайте собi. Поки я рубаю дрoвa, можете ягiдки збирати». Вiтер стукав скалкою i валком, а дiти думали, що батько рубає дрoвa i все рвали ягоди.

Сербська мова
ДЕВЇЖКА НА СТУДЕНЦУ

Как сам синоћ овде била,
И вoдице зaйтила,
Дoћћe мoмчa црна oкa
На коњицу лака скока,
Пoздрави ме, збoрит' oде:
«Дaјде сeлe малo вoдe!».

Переклад

ДIВЧИНА БIЛЯ КРИНИЦI

*Як учoра я тут стояла
I водицю набирала,
Дoбрий мoлoдець до мене
Раптом пiд'iхав на конi
Привiтався i сказав:
«Дaй менi трoхи води».*

ТЕКСТИ ДЛЯ ПЕРЕКЛАДУ

Чеська мова
Červená Karkulka

Byla jednou jedna holčička a byla tak milá, ze ji musel mít každý rád, kdo se na ni jen podíval. A její babička, ta se v ní jen viděla a byla by jí snesla modré z nebe. Dala jí také karkulku z červeného sametu a tenhle čepček holčičce moc pěkně slušel a ona si ho tak oblíbila, že už nic jiného nechtěla nosit. Proto jí od té doby říkali Červená karkulka.

Jednou jí maminka řekla:

“Pojď sem, Karkulko, tady máš kus koláče a láhev vína, zaneš to babičce. Je po nemoci zesláblá, potřebuje se posílnit. Jdi raději hned, dokud není horko. A až vyjdeš ze vsi, jen pořádně pěkně jdi a neodbíhej z cesty, nebo ještě upadneš, láhev se rozbije a babička nebude mít nic. A u babičky, až přijdeš do světnice, nezapomeň hezky pozdravit, to ti povídám, a ne aby ses nejdřív rozhlížela po všech koutech.”

“Však já si dám pozor a všechno to dobře udělám,” – slibovala Karkulka mamince. Potom vzala košíček a šla.

Babička nebydlila ve vsi, ale v lese, a Karkulka k ní měla půl hodiny cesty. Když přišla do lesa, potkala vlka. Jenže ona nevěděla, jaké je to zlé zvíře, a vůbec se ho nebála.

Болгарська мова

Михаил Булгаков. Майстора и Маргарита

През това време в колоната стремително влетя лястовица, описа кръг под златния таван, сниши се, като едва не закачи с острото си крило лице то на медната статуя в нишата, и се скри зад капитела на колоната. Може би й беше хрумнало да вие там гнездо.

През време на нейния полет в сега просветлената и облекчена глава на прокуратора съзря. Формула. Тя беше следната: хегемонът е разгледал делото на скитника философ Иешуа, наричан Ха-Ноцри, и не е установил в него престъпен состав. По-специално не е от крил никаква връзка между действията на Иешуа и станалите наскоро безредици в

Иерусалаим. Скитникът философ е душевноболен. Поради това прокураторът не потвърждава смъртната присъда на Ха-Ноцри, произнесена от Малкия синедрион. Но тъй като безумните утопични проведи на Ха-Ноцри могат да причинят вълнения в града, прокураторът пропъжда Иешуа от Иерусалаим и го изпраща на заточение в Кесария Стратонова на Средиземно море, тоест токмо там, където е резиденцията на прокуратора.

Оставаше да издиктува това на секретаря.

Крилете на лястовицата изпърхаха точно над глава та на гегемона, птицата се стрелна към чаша та на водоскока и отлетя на воля. Прокураторът вдигна очи към арестуваня и видя, че до него сякаш лумна стълб прах.

Завдання до текстів

1. Переклад текстів.
2. Порівняння графіки й орфографії різних слов'янських мов.
3. Порівняння звукової систем и різних слов'янських мов.
4. Зіставний аналіз словотвірної будови слов'янських мов.
5. Порівняльний аналіз морфологічної будови слов'янських мов: іменник.
6. Порівняльний аналіз морфологічної будови слов'янських мов: прикметник.
7. Порівняльний аналіз морфологічної будови слов'янських мов: дієслово.
8. Порівняльний аналіз морфологічної будови слов'янських мов: числівник.
9. Порівняльний аналіз морфологічної будови слов'янських мов: службові частини мови.
10. Зіставний аналіз лексики різних слов'янських мов.
11. Зіставний аналіз слов'янської фразеології.
12. Аналіз текстів різних стилів у слов'янських мовах

8. Методи навчання

Залежно від обсягу і складності матеріалу на лекціях викладач застосовує пояснювально-ілюстративний метод та / або метод проблемного викладення, на практичних заняттях – частково-пошуковий та / або репродуктивний методи; організація самостійної й індивідуальної роботи студентів передбачає поєднання прийомів репродуктивного, частково-пошукового та дослідницького методів.

9. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль успішності студента (екзамен) має форму контрольного тестування за змістом усього курсу.

Студенти, які упродовж двох семестрів набрали 75 і більше балів, екзамен не складають.

10. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Основні методи діагностики успішності навчання – перевірка наукових повідомлень та рефератів (тема 1 практичного заняття), контрольне тестування (2-6), вправи (теми 2-6), а також усний контроль (на кожному практичному занятті).

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль

Модульний контроль

**Загальна
кількість балів**

Модуль 1					Модуль 2			
Зміст. модуль 1	Зміст.модуль 2	Зміст.модуль 3						
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	МКР 1	МКР 2	МКР3	
8	8	8	8	8	20	20	20	100

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
75 - 81	C	
67 -74	D	Задовільно
60 - 66	E	
1 – 59	Fx	Незадовільно

12. Методичне забезпечення

1. Брицин М.Я., Жовтобрюх М.А., Майборода А.В. Порівняльна граматики української і російської мов. – К.: Вища школа, 1987.

2. Павленко Л.П. Порівняльна граматики слов'янських мов: методичні матеріали / Л.П.Павленко. – Луцьк : РВВ Східноєвропейського нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2013. –60 с.

Список джерел

- 1.Актуальные проблемы славянского языкознания. – М.:Наука, 1988.
- 2.Акуленко В.В. Українська мова в європейському контекст // Мовознавство. – 1998. – № 2–3. – С.3–14.
- 3.Вступ до порівняльно-історичного вивчення слов'янських мов / За ред. О.С.Мельничука. – К.: Наук. думка, 1966.
- 4.Безкишкіна М.Т., Степаненко М.І. Порівняльна граматики української і російської мов–Полтава, 1991.
- 5.Беларуская мова: Даследаванні па лексікалогіі. – Мінськ, 1965.
- 6.Бирнбаум Х. Праславянський язык: Достижения и проблемы реконструкции. – М.: Наука, 1987.
- 7.Брицин М.Я., Жовтобрюх М.А., Майборода А.В.Порівняльна граматики української і російської мов. – К.: Вища школа, 1987.
- 8.Булахов М.Г., Жовтобрюх М.А., Кодухов В.И. Восточнославянские языки. – М.: Просвещение, 1987.
- 9.Гинина Ст., Николова Цв., Сакызова Л. Учебник болгарского языка для иностранцев. – София: Наука и искусство, 1972.
- 10.Довбня Л.Є. Молоде та зелене. Семантичні зміни праслов'янських прикметників, що позначають колір, у російській, українській та чеській мовах//Відродження, 1994.– №12. – С.71–73.

11. Дуличенко А.Д. Славянские литературные микроязыки: Вопросы формирования и развития. – Таллінн, 1981.
12. Єрмоленко С.Я. Стилїстика сучасної української мови в контексті слов'янської стилїстики // Мовознавство. – 1998. – №2. – 3. – С.25 – 36.
13. Загнітко А. Українська мова як державна: ретроспектива і сучасність // Освіта і управління. – 2002. – Т.5. – С.12– 14.
14. Клименко Н.Ф., Карпіловська Є.А. Морфеміка слов'янських мов як об'єкт типологічного вивчення // Мовознавство. – 1998. – №2–3. – С.117 – 134.
15. Коломієць В.Т. Питання слов'янського етногенезу в світлі даних порівняльно-історичної фонетики // Мовознавство. – 1983. – №2. – С.50 – 58.
16. Коломієць В.Т. Розвиток лексики слов'янських мов у післявоєнний період. – К.: Наук. думка, 1973.
17. Кондрашов Н.А. Славянские языки: Учебн.пособие для студентов филол. спец. пед.ин-тов.-М.: Просвещение,1986.
18. Кочерган М.П. Гілки слов'янських мов. Порівняльна характеристика//Відродження, 1994.– №8.– С.56-59.
19. Наша рідна мова, географія України і характер українця, поляка, москаля.– Вінніпег : Укр. вид., 1917.
20. Нікітіна Ф.О. Деякі спільні риси слов'янського словотвору. // Мовознавство. – 1983. – №2. – С.58 – 65.
21. Паламарчук Л.С. До питання про лексико-семантичні відношення близькоспоріднених мов. – 1983. – №2. – С.8 – 14.
22. Півторак Г.П. Занепад зредукованих ь і ь і його вплив на формування фонологічних систем слов'янських мов//Мовознавство. – 1998. - №2 – 3. – С.3 – 14.
23. Поляков О. Славянские языки: Основные особенности. Паралельные тексты. – Вильнюс: Leidybos centras, 1998.
24. Слов'янське мовознавство: Доповіді XI Міжнародного з'їзду славїстів. – К.: Наук. думка, 1993.
25. Слов'янське мовознавство: X Міжнародний з'їзд славїстів. К.: Наук. думка, 1988.
26. Соколянський А.А. Введение в славянскую филологию: Учебное пособие для студентов филол. фак. высш. учеб. завед. – М.: Издательский центр "Академия", 2004.
27. Терлак З.М., Ярмолюк М.О., Панько Т.І. Українсько-болгарський розмовник. – Львів: Світ, 1994.
28. Українська мова: Енциклопедія. – К.: Вид-во «Українська енциклопедія», 2000.
29. Федоров А.В. Очерки общей и сопоставительной стилистики. – М.: Высш. школа, 1971.
30. Царук О. Українська мова серед інших слов'янських мов: Етнологічні та граматичні параметри. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 1998.
31. Чешский язык: Учебник для начинающих. – Praha, 1966.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Польща <http://gazeta.polska.pl/>
2. Словаччина <http://novy.cas.sk//>
3. <http://www.dux.ru/win/enpp/newspapers/pg/>
4. <http://www.nsu.ru/psych/internet/>
5. Чехія <http://ctk.ceskenoviny.cz/>
6. <http://www.tane.ssft.ternopil.ua/education.html>
7. <http://www.fn.univ.gda.pl/structura>
8. [Wydzialu/Instytut Filologii Polskiej/pol.html](http://Wydzialu/InstytutFilologiiPolskiej/pol.html)